

СТАНОВИЩЕ за заемане на **Академична длъжност „Доцент“**

1. Информация за конкурса

Конкурсът е за заемане на академичната длъжност „Доцент“ в Американския университет в България и се провежда в съответствие с действащото българско законодателство.

Същият е в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.3. Политически науки и е обявен в Държавен вестник, бр. 77 от дата 19.09.2025 г.

Настоящата оценка се базира на разпоредбите на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, както и на вътрешните наредби, правила и политики на Американския университет в България, включително Хабилитационната процедура и допълнителните изисквания към настоящия конкурс, публикувани на интернет-страницата на АУБ.

Кандидат: гл. ас¹. д-р Жан Кромбоа, Американски университет в България

Рецензент: доц. д-р Искрен Пламенов Иванов, СУ „Свети Климент Охридски“

2. Потвърждение за съответствието на кандидата с изискванията за допускане до конкурса

Д-р Жан Кромбоа е допуснат до конкурса въз основа на пълно съответствие с изискванията, посочени в Приложения 1, 2 и 3 към настоящия документ. В количествено отношение, научните постижения на кандидата надхвърлят Минималните национални изисквания за академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки (Приложение 3). Доказателство за това е не само богатата публикационна дейност на кандидата, но и сериозната научната следа, която той е оставил в рамките на академичния дебат с общо 430 цитирания в български издания с научно рецензиране и световноизвестни бази данни.

---

¹ Съгласно българското законодателство

3. Качествена оценка на постиженията на кандидата

Научните интереси на главен асистент д-р Жан Кромбоа са насочени към европейската интеграция в исторически и теоретични аспекти, с фокус върху нейното развитие по време на Студената война и в по-ново време; политиката на Европейския съюз спрямо Източното партньорство и процеса на разширяване; както и външната политика на ЕС и на държавите членки, с особен фокус върху външната политика на България след 2014 г. От научната биография на д-р Кромбоа става ясно, че той има не само теоретичните познания и експертиза за работа в тази сфера, но и богат практически опит, придобит по време на специализациите и преподавателската му работа като гост-лектор в Оксфордския университет, Института по социални науки към Белгийския свободен университет и Университета в Джорджтаун, САЩ. Впечатляващият научен профил на кандидата се допълва и от дългогодишният му преподавателски опит в Американския университет в Благоевград както и от дейността му като научен редактор на няколко научни издания.

Научните и приложните приноси на д-р Жан Кромбоа се отличават с дълбок аналитичен профил и висока степен на научна обективност. Научните публикации на кандидата са фокусирани основно върху динамиката във външната политика на Европейския съюз, сложните геополитически предизвикателства, с които се сблъсква общността в съвременната система на международните отношения и геополитическите аспекти на европейското лидерство. Д-р Кромбоа е автор на три монографии, разглеждащи различни аспекти от развитието на политическите науки в конкретни области. За монографичен труд, кандидатът е посочил своята книга *Camille Gutt and postwar international finance*, която анализира доктрината Гът в глобалната икономика, положила началото на глобалния икономически и финансов ред след края на Студената война. Намирам избора на д-р Кромбоа за особено основателен тъй като в научния дебат липсват сериозни изследвания върху концепцията на Гът, която се опитва да създаде икономическа архитектура, която да намали възможността за избухване на нови конфликти и да подпомогне възстановяването на Европа. Механизмите, които Гът създава на практика стоят и в основата на американската мека сила, която с времето инструментализира Международния валутен фонд за целите на американската външна политика в един свят, където нов глобален конфликт не би имал победител. В българския научен дебат подобни изследвания напълно отсъстват като малкото трудове, които обръщат внимание на това как се трансформира глобалната икономика след края на Студената война обикновено са силно идеологизирани тъй като правят неоснователно методологични паралели с края на Студената война и разпадането на социалистическия лагер. Тези недостатъци произтичат от държавно-центричния подход на авторите и опитът им да осмислят подобни трансформации с инструментите на транзитологията (науката за преходите) – подход, който обаче не е универсален. Монографичният труд на д-р Кромбоа показва точно обратното – че индивидуалното ниво на анализ има своите предимства тогава, когато налице е фундаментален процес по промяна на баланса на силите и смяната на един глобален икономически модел с друг. Това е и най-оригиналният принос на представената монография.

Не по-малко актуални са и останалите научни приноси на кандидата, които могат да бъдат разделени в три групи. Първата група има конкретни практико – приложени приноси и се

отличава с висока степен на емпирична валидност. Част от статиите на д-р Кромбоа разглеждат ролята и мястото на България в Европейския съюз като операционализират две променливи – българската външна политика в контекста на пост-социалистическата демокрация каквато е България и начина, по който динамичните процес в ЕС и НАТО формират вътрешнополитическия консенсус у нас. Авторът стъпва върху разбирането, че българската външна политика винаги е била разделена между две фракции – обективна емпирична реалност, която е налице още в първите години след началото на Българския Преход. Особен интерес в тази група представляват две от публикациите на д-р Кромбоа, които за мен имат особена изследователска и практическа стойност - *Bulgarian foreign policy and the war in Ukraine: moving towards a more assertive pro-western foreign policy?* и *Small country and European security: The case of Bulgaria-Russia relations since 2014*. Статията, посветена на българската външна политика по отношение на войната в Украйна е първото сериозно дълбочинно изследване на тази проблематика, а основният ѝ принос е, че потвърждава консенсуса в научния дебат, който съществува в България от десетилетия – че независимо от политическата динамика и процесите в общественото мнение, елитите винаги се стремят да формират прозападен консенсус. Много правилно д-р Кромбоа търси и изследва причините за това в политическата култура на тези елити, които въпреки различията си винаги постигат прагматичен поглед върху геополитическата ситуация. Публикацията, която разглежда динамиката в българо – руските отношения след анексията на полуостров Крим от Русия през 2014 година представлява оригинален принос на автора тъй като прилага и операционализира теорията за т.нар. „малки държави“ върху България. Теорията гласи, че малките държави се позиционират в геополитиката на големите, а в своето изследване д-р Кромбоа доказва, че това важи с пълна сила за България, независимо от разнопосочните послания на политическите сили.

Втората група от приноси имат обща и дори бих казал – универсална значимост за научния дебат в сферата на политическите науки. Те проправят ясни паралели между спецификата на европейския конституционализъм и европейския политически модел. Анализът на Жан Кромбоа върху формирането на белгийската традиция в социологията е фундаментален за разбирането на европейския дебат в социалните науки, разглеждан подробно от автора в публикацията му *L'univers de la sociologie en Belgique de 1900 à 1940. Editions de l'Université de Bruxelles*. Малко известен факт е, че Институтът по социология към БАН черпи вдъхновение отново от белгийската традиция и в този смисъл българската научна традиция за пореден път доказва, че е част от европейската. Въпреки че не съм конституционалист си позволявам като политолог да отбележа, че проправянето на паралели между класическите конституционни образци като белгийския и опитите на новоосвободена България да създаде своя органически устав полага основите на модерния политически живот у нас. В този смисъл, Жан Кромбоа доказва с научни аргументи добре известният политически наратив, че България винаги е принадлежала към европейското семейство на народите. С удоволствие изчетох френскоезичната публикация на автора *L'influence de la Constitution belge de 1831 sur la Constitution bulgare de 1879. État de la question*, която показва че българската конституционна традиция и политическа култура е част от европейската, а не от евразийската.

Третата група от приноси демонстрира богатата научна компетентност на Жан Кромбоа в сферата на европейските изследвания. В нея се отличава още един значим изследователски аспект в творчеството му, а именно стремежът на автора да позиционира Централна и Източна Европа в рамките на европейското политическо, икономическо и културно пространство. Бих казал, че подходът на д-р Кромбоа също е иновативен – той не работи единствено с исторически аналози или политически сравнения, а по успешен начин доказва, е самото геополитическо развитие на общността е свързано с пълноценното интегриране на бившия социалистически блок в Европейския съюз. По този начин публикациите на автора се позиционират в рамките на една още по-сериозна научна дилема – дали е възможно либералната демокрация да сработи в бившите сателити на СССР? Подходът на автора е оригинален и в още едно направление – той позиционира Европейския съюз в контекста на федералистката парадигма. Както е видимо от статията на д-р Кромбоа, озаглавена *Existe-t-il une diplomatie européenne ? Le cas du partenariat oriental*, научните му наблюдения потвърждават съществуващия консенсус, че европейската дипломация е ядрото на меката сила, с която разполага Европейския съюз за да влияе в системата на международните отношения. Много правилно авторът търси следващите зони на стабилност именно в Западните Балкани като прогнозира, че най-голямата заплаха за европейското единство е поляризацията в европейските общества, която води до тяхното разединение.

Така публикациите на д-р Жан Кромбоа представят на вниманието на научната общност богата научна продукция, която не просто формално го позиционира, но и го утвърждава като учен, оставил осезаема следа в сферата на политическите науки и европейските изследвания. Доказателство за това е справка за цитирания, предоставена от д-р Кромбоа за целите на настоящия конкурс, която включва 45 избрани позовавания. Сред тях се открояват позоваванията в научните трудове на Розарио Палатано, Лаура Делкур и Джеймс Скот – автори с утвърден авторитет в изследването на европейския регионализъм и икономическите парадигми след края на Втората световна война. Обръщам внимание на това, че пет от представените публикации са индексирани в световноизвестни бази данни като SCOPUS и Web of Science като една от тях е публикувана в списанието *Cambridge Review of International Affairs* с квантил Q1 в направление политически науки и международни отношения, което е достатъчно сериозно признание за разпознаваемостта на д-р Кромбоа в научните среди.

В документите за настоящия конкурс кандидатът е упоменал участието си в шест изследователски проекта, финансирани от ЕС и НАТО, които включват организирането и провеждането на редовни изследователски семинари. Всички проекти са реализирани успешно на международно ниво, а дългият административен опит на д-р Кромбоа като ръководител на катедрата по Политически науки и европейски изследвания е още едно доказателство не само за неговите научни, но и лидерски умения. Всичко това свидетелства, че академичният път на Жан Кромбоа е свързан не само с трупането на научна продукция, но и с постоянното ѝ прилагане и усъвършенстване.

Ще си позволя да изкажа и няколко лични впечатления от работата на кандидата, с кого имах възможността да работя през последната година. Част от тях са свързани с редовното гостуване на д-р Кромбоа в специалност „Политология“ на СУ „Свети Климент Охридски“, където той представи на вниманието на нашите студенти своите анализи като гост-лектор в дисциплината САЩ в международните отношения. Съвместното ни участие в няколко семинари и научни конференции ме убеди, че в лицето на д-р Кромбоа научната общност притежава един утвърден учен, който несъмнено ще обогати академичния дебат и знанията на младите колеги.

4. Критични бележки и препоръки

Моята позиция е, че д-р Жан Кромбоа отдавна притежава необходимите научни постижения за да продължи своето академично израстване. И все пак ще си позволява една окуражителна препоръка към неговата кандидатура, която се отнася до неговото лично творчество. След като той вече е овладял напълно теоретичния апарат и практическите инструменти за преподаване и изследване в сферата на политическите науки, нека настоящият конкурс бъде не граница, а още едно стъпало в неговото професионално и академично развитие.

5. Заключение за кандидатурата

Като отчитам научните приноси и постижения на кандидата, тяхната оригиналност и висока емпирична приложимост, заявявам, че убедено ще гласувам „за“ присъждането на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.3. Политически науки на гл. ас. д-р Жан Кромбоа и предлагам на вниманието на научното жури единодушно да покреем неговата кандидатура.

Подпис: доц. д-р Искрен Иванов

Дата: 08.01.2026 година

Изисквания за академичната длъжност „Доцент“ в Американския университет в България, извън Минималните национални изисквания.

(1)	Кандидатът е придобил образователна и научна степен „доктор“;
(2)	Кандидатът има преподавателски опит от признати и акредитирани институции за висше образование в стил liberal arts;
(3)	Кандидатът има опит в прилагането на ориентиран към студентите подход в преподаването;
(4)	Кандидатът е преминал поне една успешна атестация в призната и акредитирана академична институция, предлагаща образование в стил „liberal arts“, по отношение на преподаване, научно-изследователска дейност и административна работа в полза на институцията, включваща също и положителни студентски оценки за преподаването.
(5)	Кандидатът има най-малко две години опит в преподаване на учебни дисциплини на английски език в англоезична институция за висше образование;
(6)	Кандидатът е заемал академична длъжност „асистент“ или „главен асистент“ в призната и акредитирана академична институция(и) в България или в чужбина за период не по-малък от пет години, ИЛИ
(7)	За кандидат от Американския университет в България – получил е окончателно положително решение за повишение в академична длъжност „Associate Professor ² “ след оценка съгласно вътрешните правила на университета, основани на утвърдените академични традиции в САЩ, както е регламентирано в Faculty Handbook ³
(8)	Кандидатът е представил публикуван монографичен труд или равностойни публикации в специализирани научни издания;
(9)	Кандидатът разполага с оригинални научни трудове и публикации, както и с други академични и приложни разработки, които се оценяват в тяхната цялост.
(10)	Нито една от представените публикации в рамките на настоящия конкурс не повтаря публикации, използвани за придобиване на образователната и научната степен „Доктор“, научната степен „Доктор на науките“ или за предходна академична длъжност съгласно българското законодателство.
(11)	Кандидатът не е бил признат за отговорен за плагиатство в свои трудове по реда на установена със закон процедура.

² Еквивалентно на „Доцент“

³ Наръчник на преподавателите, АУБ

---

*Допълнителни изисквания на АУБ за конкурса за академичната длъжност
„Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки,
академична 2025–2026 година*

Допълнителна конкретизация на конкурса: Политика и история на Европейския съюз (ЕС). Външна политика на ЕС и на държавите членки.

Научноизследователски фокус върху:

- R1. Европейска интеграция: история и теория, с фокус върху ранния етап на интеграцията по време на Студената война.
- R2. Актуални тенденции в европейската интеграция.
- R3. Политика на Европейския съюз по отношение на Източното партньорство и присъединяването на нови членки.
- R4. Външна политика на Европейския съюз и на държавите членки, с акцент върху външната политика на България след 2014 г.

Преподавателски опит в:

- T1. История и теория на европейската интеграция след 1945 г.
- T2. Европейска интеграция: процеси на разработване на политики.
- T3. Външна политика и дипломация на Европейския съюз.
- T4. Външната политика на Европейския съюз спрямо Китай и Русия и външната политика на държавите членки, с фокус върху страните от Централна и Източна Европа.

Минимални национални изисквания за академичната длъжност „Доцент“ в професионално направление 3.3. Политически науки в Република България

Показател	Показател №	Показател	Брой точки	
			Брой точки на показател	Изисван брой точки на група
А	1	Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор"	50	Група А: 50
В	3	Хабилитационен труд – монография Виж Определение^ВЗ под таблицата	100	Група В: 100
Г	4	Публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд	100	Група Г: 200
Г	5	Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ или за присъждане на научна степен „доктор на науките	75	
Г	6	Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	30/n	
Г	7	Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	10/n	
Г	8	Студии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	45/n	
Г	9	Студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове	15/n	
Г	10	Публикувана глава от колективна монография	20/n	
Д	11	Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове	15	Група Д: 50
Д	12	Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране	10	
Д	13	Цитирания или рецензии в нереферирани списания с научно рецензиране	5	

ОПРЕДЕЛЕНИЕ^ВЗ: ЗРАСРБ, Допълнителни разпоредби, § 1, т. 10.: „Монография“ е публикувано научно издание, което съдържа пълно и всестранно изследване на определен предмет, проблем или личност, написано от един или от няколко автори, придържащи се към един и същ възглед. Монографията е научен труд, който не повтаря или обобщава съществуващото знание, който има научен редактор и/или научни рецензенти, притежава ISBN и е в обем не по-малък от 100 стандартни страници с 1800 знака на страница. Тя съдържа разгърнато съдържание, изчерпателна библиография, като в текста има позовавания на други научни трудове.